

เรา “คาดหว้งอะไร” จากกรรมการบริษัท ?

คำตอบแทนกรรมการบริษัท
...เสียภาษีอย่างไร ?

คุณชินภัทร วิสุทริแพทย์
หุ้นส่วน, บก.วัน ลอว์ ออฟฟิศ

กรรมการบริษัท ... เสียภาษีอะไร ?

กรรมการบริษัท ... ไม่ใช่ลูกจ้าง (Non-Executive Director: Non-ED) เช่น “กรรมการอิสระ” ต่างจาก “กรรมการบริหาร” (Executive Director: ED) เช่น “กรรมการบริษัทที่เป็นลูกจ้าง” ... จุดต่าง คือ ความสัมพันธ์ตามกฎหมาย ... ตั้งแต่ “จุดเริ่มต้น” ของความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและกรรมการ

กรรมการอิสระ ... เริ่มต้นด้วย “กฎหมายบริษัท” ผ่านการแต่งตั้งจาก “ที่ประชุมผู้ถือหุ้น” ตาม *หลักการ* ใช้สิทธิของผู้ถือหุ้น หรือ “คณะกรรมการบริษัท” ตาม *ข้อยกเว้น* สำหรับการแต่งตั้ง “กรรมการทดแทน” ตำแหน่งกรรมการที่ว่างลงเพราะเหตุลาออกหรือตาย

กรรมการบริหาร ... เริ่มต้นด้วย “กฎหมายแรงงาน” ผ่านการเป็นลูกจ้าง และ ผ่านการแต่งตั้งจาก “ที่ประชุมผู้ถือหุ้น” หรือ “คณะกรรมการบริษัท” ให้เป็นกรรมการบริษัทอีกตำแหน่งหนึ่ง

กรรมการบริษัท ... รับคำตอบแทนอะไร ?

ก. กรรมการบริหาร (กรรมการบริษัทที่เป็นลูกจ้าง)

รายได้ “กรรมการบริหาร” ที่เป็นลูกจ้างบริษัท ... ภายใต้ “บัญชีเงินเดือน” (Payroll) ตาม “โครงสร้างองค์กร” (Organization Chart) ของบริษัท ... เสียภาษี “แบบลูกจ้าง” รวมทั้ง

(1) รายได้ที่จ่ายเป็นเงิน (Financial Benefit) ตัวอย่าง คือ เงินเดือน โบนัส ค่าคอมมิชชั่น ค่าพาหนะ ค่าน้ำมัน ค่าเดินทาง ค่าโทรศัพท์ ค่าเช่าที่พัก ค่าสมาชิกสนามกอล์ฟ ค่าเล่าเรียนลูก (กรรมการชาวต่างชาติ) และอื่น ๆ

(2) รายได้ที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงิน (Non-Financial Benefit) ตัวอย่าง คือ รถประจำตำแหน่ง บ้านพักฟรี ประกันชีวิต “บุคคลสำคัญ” ในองค์กร (Key Man Insurance) โทรศัพท์มือถือ หุ้นบริษัท (ESOPs) และสวัสดิการต่าง ๆ

ข. กรรมการอิสระ (ไม่เป็นลูกจ้างหรือผู้บริหาร)

คำตอบแทนกรรมการอิสระกลุ่มหลัก ได้แก่ ค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนรายเดือน โบนัสกรรมการ เหล่านี้อยู่ในกลุ่มรายได้ที่เป็น “ตัวเงิน”

บางบริษัทกำหนดให้ “กรรมการอิสระ” ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริษัทได้รับผลประโยชน์อื่น “ที่มีใช้ตัวเงิน” ด้วย เช่น ประกันสุขภาพ รถประจำตำแหน่ง หุ่นบริษัท บัตรเครดิตกรรมการ (Director Card)

คำตอบแทนกรรมการบริษัท ... เสียภาษีอย่างไร ?

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax)

แน่นอนว่า...คำตอบแทนกรรมการในรูปแบบ “ตัวเงิน” ... กรรมการต้องเสีย “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” กรรมการบริษัท...ทำหน้าที่ในนาม “บุคคล” (Individual Performance) เท่านั้น...ไม่สามารถทำหน้าที่กรรมการในรูปแบบ “บริษัท” (Corporate Performance)

ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและกรรมการ...ไม่ใช่เรื่อง “นายจ้างลูกจ้าง” ตามกฎหมายแรงงาน และ ตามกฎหมายประกันสังคม... ไม่ใช่เรื่อง “ผู้ว่าจ้างผู้รับจ้าง” ตามกฎหมายสัญญาจ้างทำของ...แต่เป็น “กฎหมายบริษัท” ระหว่าง “ตัวการ” (บริษัท) และ “ตัวแทน” (กรรมการ)

คำตอบแทนกรรมการที่ “สามารถคำนวณได้เป็นเงิน” ถือว่าเป็น “เงินได้พึงประเมิน” ที่ต้องเสียภาษี ... ไม่ว่า “คำตอบแทนกรรมการ” จะเป็น “เงิน” หรือ “ผลประโยชน์อื่น”

ปัญหาภาษีเงินได้ของกรรมการบริษัทที่ผ่านมา มี 4 เรื่อง ... หุ่นบริษัท ... โบนัสกรรมการ ... ประกันบุคคลสำคัญ (Key Man Insurance) รถประจำตำแหน่ง

หุ้นลม ... หุ้นฟรี... หุ้นถูก

กรรมการบริษัทได้รับ “หุ้นลม” หรือ “หุ้นฟรี” หรือ “หุ้นถูก” ถือว่าได้รับ “ประโยชน์เพิ่ม” ต้องนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามอัตราที่กำหนดในปัจจุบัน ... อัตรา 5 - 35%

ฐานภาษี ... “หุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์” บริษัทเอกชนทั่วไปคำนวณจาก ... “มูลค่าตามบัญชี” (Book Value) ของหุ้นบริษัทตามงบการเงินล่าสุดก่อนได้รับหุ้น ... ดูจาก “งบดุล” ด้วยการนำ “สินทรัพย์” หักด้วย “หนี้สิน” เหลือเป็น “มูลค่าสินทรัพย์สุทธิ” จากนั้นหารด้วย “จำนวนหุ้นบริษัท” จะได้ “มูลค่าตามบัญชี” ของหุ้นแต่ละหุ้น

ฐานภาษี ... “หุ้นในตลาดหลักทรัพย์” บริษัทมหาชนคำนวณจาก ... “หุ้น IPO” ให้ใช้ “ราคา IPO” ในวันที่แรกที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ (First Day Trade) หากเป็นหุ้นที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แล้วให้ใช้ “ราคาเฉลี่ยในเดือน” ที่ได้รับหุ้น

ฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ... กรณี “หุ้นลม” ข้างต้นนี้ได้รับการวินิจฉัยจาก “คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากร” และประกาศในราชกิจจานุเบกษาตั้งแต่ปี 2538 ดังนั้น ปัจจุบันนี้จึงมีความชัดเจนแน่นอนในการคำนวณภาษีกรณีให้หุ้นแก่กรรมการบริษัทผู้บริหาร ลูกจ้าง ที่ปรึกษา และ ไม่มีประเด็นภาษีให้โต้เถียงกันอีกต่อไป

ผลกระทบ “จบการเงิน” บริษัท ... กรณีหุ้นลม

มาตรฐานบัญชีไทย ฉบับที่ 2 เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทนด้วยหุ้น TFRS (Thai Financial Reporting Standard) No. 2 (Share Base Payment) ใช้มาตั้งแต่ ปี 2554 และปรับปรุงล่าสุด ปี 2561

ผลกระทบต่อการเตรียมตัวเข้าตลาดหลักทรัพย์ และ การปรับโครงสร้างการถือหุ้น โดยเฉพาะ “ส่วนของผู้ถือหุ้น” ที่เป็น “กำไรสะสม” ใน “งบดุล” เป็นอย่างมาก

ผลกระทบต่อ “งบดุล” ของ คือ “กำไรสะสม” ลดลง ... ผู้สอบบัญชีปรับปรุงเป็น “เงินสำรองพิเศษ” เพิ่มขึ้น ... จ่ายเงินปันผลจาก “เงินสำรอง” นี้ หรือลดทุนนำ “เงินสำรอง” นี้ออกจากบริษัทไม่ได้จนกว่าจะเลิกบริษัท

ผลกระทบต่อ “งบกำไรขาดทุน” คือ ค่าใช้จ่ายทางบัญชี (ไม่ได้จ่ายจริง) ... กำไรสุทธิลดลง

ผลกระทบต่อ “งบกระแสเงินสด” คือ ค่าใช้จ่ายทางบัญชี ... แต่ไม่ใช่ “ค่าใช้จ่ายทางภาษี” (รายจ่ายต้องห้าม) ต้องนำ “รายจ่ายต้องห้าม” ไป “บวกกลับ” เป็น “รายได้ทางภาษี” และ ต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นจากการปรับปรุงกำไรสุทธิทางภาษี (Corporate Tax Adjustment)

ทางเลือกแก้ปัญหาผลกระทบบริษัท ... กรณีหุ้นลม

ทางเลือกหนึ่ง คือ บริษัทไม่ “จ่ายค่าตอบแทนด้วยหุ้น” ... แต่จ่าย “เงินพิเศษ” หรือ “เงินโบนัส” ให้แก่กรรมการ ... จากนั้นกรรมการบริษัทนำเงินมาซื้อหุ้นบริษัทด้วย “ราคายุติธรรม” (Fair Value)

โบนัสกรรมการ

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำนวนมาก ... มีหลักฐานจาก “รายงานการประชุมผู้ถือหุ้น” กำหนดจ่าย “ค่าตอบแทนกรรมการ” เช่น โบนัสกรรมการ ... โดยคำนวณจาก “ผลกำไร” ของบริษัท หรือ คำนวณจาก “เงินปันผล” ที่จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น

ทางเลือกแก้ปัญหาผลกระทบบริษัท ... กรณีโบนัสกรรมการ

ทางเลือกหนึ่ง คือ บริษัทไม่ใช้ “ฐานคำนวณ” การจ่ายโบนัสกรรมการจาก “ผลกำไร” หรือ “เงินปันผล” ของบริษัทในปีนั้น ... แต่ใช้ “ฐานคำนวณ” อื่น เช่น ฐานยอดขาย ฐานกำไรของปีก่อนหน้า ฐานกำไรเฉลี่ยย้อนหลังหลายปี ฐานผลประโยชน์ตอบแทน เป็นต้น

ฉบับถัดไป...โปรดติดตาม “ผลร้ายทางการเงิน” (Financial Damage) ของการจ่าย “ค่าตอบแทนกรรมการ” ที่ไม่อยู่ในรูปของเงิน (Non-Finance Benefit) เช่น รถประจำตำแหน่ง ประกัน Key Man ฯลฯ

ทางเลือกแก้ปัญหาผลกระทบบริษัท ... กรณีโบนัสกรรมการ

ทางเลือกหนึ่ง คือ บริษัทไม่ใช้ “ฐานคำนวณ” การจ่ายโบนัสกรรมการจาก “ผลกำไร” หรือ “เงินปันผล” ของบริษัทในปีนั้น ... แต่ใช้ “ฐานคำนวณ” อื่น เช่น ฐานยอดขาย ฐานกำไรของปีก่อนหน้า ฐานกำไรเฉลี่ยย้อนหลังหลายปี ฐานผลประโยชน์ตอบแทน เป็นต้น

ฉบับถัดไป...โปรดติดตาม “ผลร้ายทางการเงิน” (Financial Damage) ของการจ่าย “ค่าตอบแทนกรรมการ” ที่ไม่อยู่ในรูปของเงิน (Non-Finance Benefit) เช่น รถประจำตำแหน่ง ประกัน Key Man ฯลฯ